

Arbetsmarknadsutsikterna våren 2015

VÄSTERBOTTENS LÄN

En sammanfattning av prognosen
för arbetsmarknaden 2015–2016

En viktig förutsättning för att arbetsmarknaden vara tillfredsställande är att såväl den nationella som den internationella ekonomin fungerar väl. Den ekonomiska instabiliteten gör bedömningarna för 2015 och 2016 osäkra. I början av 2014 minskade Volvo Lastvagnar produktionsvolymerna och personalen. Monteringsavdelningen avses vara avvecklad vid halvårsskiftet 2015. Ett pumpföretag i Nordmaling har flyttat utomlands, men ny verksamhet har etablerats i lokalerna. En tillverkare av industridiamanter Robertsfors flyttar produktionen närmare marknaden. Detta beräknas vara genomfört innan halvårsskiftet 2017. IKEAs etablering i Umeå är mycket positivt. Byggandet pågår och varuhuset samt ett köpcentrum väntas öppna under andra halvåret 2015. Antalet sysselsatta beräknas initialt netto öka med 350–400 personer. Delar av industrisektorn har betydande svårigheter och det finns svagt stöd för optimism. Träindustrin är sakta på väg upp vilket leder till ett ökande behov av råvara. Servicesektorn bedöms ha haft en tillfredsställande utveckling under 2014 till följd av kulturhuvudstadsåret i Umeå. En nyligen publicerad beräkning visar att arrangemanget ska ha gett ett positivt ekonomiskt utfall men antalet sysselsatta förefaller ha påverkats i begränsad omfattning.

Sysselsättningsutveckling

Antalet sysselsatta under sista kvartalet 2014 beräknas till 120 600 personer i länet. Under 2013 ökade antalet sysselsatta i länet med 374 personer, vilket är ca 1 000 färre än väntat. Under 2014 bedöms sysselsättningen öka med 750 personer, medan 2015 förväntas bli något svagare med en ökning på 500 personer. En ökning med 800 personer beräknas för 2016, till 121 900 sysselsatta. Den ökning som redovisas beräknas i huvudsak ske inom vård och omsorg med offentlig huvudman. Ökningen förutsätter att kompetent personal finns tillgänglig.

Arbetsmarknaden inom privata tjänster kommer att ha en fortsatt gynnsam men svag utveckling. En faktor är att Umeås centrum kommer att bli mera tillgängligt efter de senaste årens omfattande byggnationer. Hotell- och restaurangsektorn omstöps regelbundet, inte minst i Umeå, och antalet sysselsatta ökar från 2016. Personalomsättningen i sektorn är hög. Etableringen av IKEA kommer att innebära att många kunder som nu åker söderut till handelsområdet Birsta, norr om Sundsvall, istället åker till Umeå. Etableringen är mycket värdefull ur arbetsmarknadssynpunkt då spridningseffekterna till andra branscher, inte minst bygg- och anläggning samt till

transportsektorn är betydande under uppförandefasen. Ett gradvis ökande av bostadsbyggandet, som dock går långsammare än väntat, kan komma att leda till brist på såväl maskinförare som grupper av hantverkare. Huvuddelen av bygginvesteringarna sker i Umeå. Utvecklingen i området Hemavan–Tärnaby beräknas bli fortsatt positiv när det gäller handel, medan byggandet i området däremot avtar jämfört med de senaste åren. En allt större del av aktiviteten äger rum i Tärnaby.

Arbetslöshetens utveckling

Det totala antalet inskrivna arbetslösa i länet har minskat med drygt 1 700 personer sedan oktober 2012 som utgör startpunkten för förbättringen. Årsgenomsnittet för 2013 var drygt 10 500, och för 2014 blev siffran 9 570 personer. För 2015 beräknas årsgenomsnittet bli 9 000 personer, och för 2016 omkring 8 800. Grupper med förhöjd arbetslöshet är personer med kort eller ofullständig utbildning, personer av utomeuropeisk härkomst, äldre över 55 år samt personer med funktionshinder som medför svårighet att utföra visst arbete. Individer som ingår i en eller flera av dessa grupper dominerar bland personer med lång inskrivningstid, och har svårt att få fotfäste på arbetsmarknaden. De utsatta grupperna utgör omkring 60 procent av inskrivna arbetslösa.

Befolkningsutveckling

Befolkningen i Västerbottens län var i början av 2014 drygt 262 360 personer. Det är omkring 2,7 procent av rikets befolkning, och är en trendmässigt minskande andel. Befolkningen har ökat med 27 900 personer sedan 1968, och 2025 väntas länet ha 265 500 invånare. 2014 bodde drygt 78 procent av länets invånare i de fyra kustkommunerna Nordmaling, Robertsfors, Skellefteå och Umeå. Umeå är den enda av länets 15 kommuner som beräknas ha en tydligt positiv befolkningsutveckling under prognosperioden. En betydande del av befolkningsökningen består av fler studerande samt äldre som flyttar från inlandet närmare kvalificerad vård när behovet ökar.

Länsspecifika frågor

Länet karaktäriseras av stora avstånd och infrastrukturen är i stort behov av modernisering även om flera betydelsefulla projekt har genomförts under den senaste 10-årsperioden. Byggandet av Norrbotniabanan vore mycket välkomna. Befolkningen är i de flesta områden åldrande och har därför ett ökande vårdbehov, medan resurserna till övervägande del finns tillgängliga vid kusten. Näringslivet bör försöka etablera fler arbetstillfällen inom främst industrin, där en examen från högskola eller universitet inte är ett absolut krav. En ökad förädlingsgrad av skog och malm skulle öka konkurrenskraften och avkastningen på satsat riskkapital avsevärt, och bidra till arbetstillfällen inom tillverkningsindustrin. Höjd produktivitet och förädlingsgrad är avgörande faktorer för fortsatt framgång. Antalet individer i arbetskraften är något över 130 000. Det innebär att varje yrkesverksam ska försörja ett ökande antal personer som inte arbetar, eftersom befolkningen ökar och antal personer i arbetsför ålder för närvarande minskar. Nyanlända utgör en viktig resurs på arbetsmarknaden. Kunskaper i svenska och rätt kompetens, som efterfrågas av arbetsgivare, är dock avgörande.

Prognosen i sin helhet finns att läsa på arbetsformedlingen.se/prognoser